

BIJEENKOMST

Vissersbijeenkomst duurzame visserij IJsselmeer en Markermeer

LOCATIE

Golfclub Flevoland, Lelystad

DATUM

9 juni 2018

AANWEZIG

Zie bijlage 1

Achtergrond

Het project "*Op weg naar een duurzame visserij op het IJsselmeer-Markermeer; gezamenlijke bestandsopnamen als stap naar breed gedragen vangstadadviezen*", dat wordt gefinancierd door het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij, beoogt de inzichten van wetenschappers en vissers bij elkaar te brengen en te leren van elkaars methoden en expertise. Daarmee ontstaat een meer gedragen bemonsteringsmethode als basis voor vangstadadviezen die wordt gedragen door zowel de wetenschap als de visserijsector. Hiermee wordt een belangrijke stap gezet naar een duurzame visserij op het IJssel- en Markermeer.

Op 9 juni is er, in het kader van dit project, een vissersbijeenkomst bij de golfclub Flevoland in Lelystad georganiseerd door de Stichting Transitie IJsselmeer (STIJ) en Wageningen Marine Research (WMR).

Doel van deze bijeenkomst was: het toelichten van de huidige bestandsopnames en de daaruit voortvloeiende vangstadadviezen. En daarnaast ook het in kaart brengen van de zorgen en vragen die bij de vissers leven over de vismonitoring en de adviezen. Binnen het project "*Op weg naar een duurzame visserij op het IJsselmeer-Markermeer; gezamenlijke bestandsopnamen als stap naar breed gedragen vangstadadviezen*", zal een vergelijking worden gemaakt tussen de gebruikelijke bemonsteringsmethode en een alternatieve bemonsteringsmethode met de zogenaamde A-toomkuil. Tijdens de vissersbijeenkomst is verdere informatie gegeven over de plannen van deze alternatieve bemonstering en is er aan de vissers gevraagd om vanuit hun kennis en ervaring mee te denken over de praktische uitvoering van deze bemonstering.

De discussie tijdens het overleg gaat soms breder dan de vismonitoring en de vangstadadviezen. In dit verslag hebben we ons beperkt tot de vragen en opmerkingen over deze thema's. Er wordt in het verslag niet verwezen naar individuele sprekers, zodat aanwezigen vrijuit kunnen spreken.

In Visserijnieuws van 15 juni 2018, zie Bijlage 6, is verslag gedaan van de bijeenkomst¹.

Programma

De bijeenkomst startte met een inleidende presentatie van Nico Beun van STIJ, zie Bijlage 2, over de aanleiding, het doel en de beoogde resultaten van het project "*Op weg naar een duurzame visserij op het IJsselmeer-Markermeer; gezamenlijke bestandsopnamen als stap naar breed gedragen vangstadadviezen*". Ook werd er door hem verder ingegaan op de alternatieve bestandsmonitoring met de Atoomkuil.

¹ <https://www.visserijnieuws.nl>

Notulen

DATUM

9 juni 2018

ONS KENMERK:

1814029-NS-JS-LCS

CONTACTPERSOON

Josien Steenbergen

TELEFOON

+31 (0)317 487316

E-MAIL

Josien.steenbergen@wur.nl

Daarna lichtte Joep de Leeuw van WMR toe, hoe de monitoringsgegevens in de bestandsadviezen worden gebruikt. Zie Bijlage 3 voor deze presentatie. Het ochtendprogramma werd vervolgens afgesloten met een presentatie van Jouke Kampen van ATKB, zie bijlage 4, over kuilvisserij en meer specifiek de Atoomkuil. Na iedere presentatie was er tijd ingeruimd voor vragen en opmerkingen uit de zaal. Het ochtendprogramma werd afgesloten met een praktische toelichting over de mogelijkheid voor deelname van de vissers aan de A-toomkuilsurvey en de voorwaarden hiervoor.

De presentaties zijn als bijlage aan dit verslag toegevoegd.

Na de lunch werd het programma hervat met een plenaire discussie aan de hand van een vijftal stellingen:

1. *Met de Atoomkuil wordt meer vis gevangen dan met de boomkor*
2. *Met de Atoomkuil wordt meer grote vis gevangen dan met de boomkor*
3. *Om een goed beeld te krijgen van snoekbaars/baars/brasem/blankvoorn moet op andere plekken worden gevestigd*
4. *Het is prima om in november de survey uit te voeren*
5. *Wanneer je meer vis vangt tijdens de survey worden vangstadadviezen hoger*

Opmerkingen en vragen na introductie

Visser 1: Als de oorzaak van het probleem niet duidelijk is, komt er ook geen oplossing. Vissers en wetenschappers moeten eerst samen om tafel om de oorzaak van het probleem duidelijk te krijgen. Meer of anders monitoren brengt de vissen niet terug.

Visser 2: Mij is onduidelijk hoe ze aan de 36% (vangstadadvies: verlaging in 2018 van de totale brasem- en blankvoornvangsten met 36% ten opzichte van 2016/2017) komen? Golfbewegingen zie je in alle diersoorten, ook bij vogels en muizen. Er is veel predatie door grote vis en er is kannibalisme. Maar de visser wordt op dit soort golfbewegingen afgerekend. Veel wat WMR adviseert is gebaseerd op aannames. Ik eis dat het advies voor 36% verlaging wordt ingetrokken tot er een betere monitoring is.

Josien Steenberg: Eisen aan LNV moeten met hen besproken worden, voor dit moment parkeren we dit even.

Visser 3: Er is de afgelopen 30 jaar veel aangerommeld. Het habitat van het IJsselmeer is verstoord. Het gaat nooit over de oorzaak.

Visser 4: een jaar geleden hebben we ook al over de A-toomkuil gesproken, waarom zijn we nog niets verder?

Jouke Kampen: Dit heeft met het lange subsidietraject te maken.

Visser 5: Als er een advies komt van WMR aan LNV dan wordt dit klakkeloos overgenomen. De aal neemt toe, maar onderzoek van WMR toont dit niet aan, dus komt er geen advies voor verhoging van de vangst. Als de schattingen omlaag gaan dan komt er een negatief advies. Gaan de schattingen omhoog, dan horen we niets.

Opmerkingen en vragen na presentatie vangstadadviezen

Visser 6: De stand want visserij blijft met 85 % gereduceerd (de standwantvisserij is in 2014/2015 beperkt tot 15% van de beschikbare inzet), maar in de surveys is geen verdere achteruitgang te zien. Waarom blijft deze maatregel dan toch in stand?

Visser 7: Zijn de vangst- en inspanningsregistraties ook meegenomen in het advies? Hoeveel vissoorten worden er door WMR tijdens de monitoring gevangen? De vissers vangen veel meer verschillende soorten dan WMR tijdens de monitoring, hoe is dat mogelijk?

Visser 8: Waarom is de houting niet opgenomen in de vangstadviezen? Waarom mag de houting niet worden vermarkt?

Joep de Leeuw: Het betreft hier in Duitsland uitgezette vis.

Visser 9: Hoe kan het dat van al die kleine snoekbaars nooit iets opgroeit? Wat is hiervan de oorzaak?

Joep de Leeuw: Het is niet zo dat we helemaal geen grote vis vangen, maar veel is het niet.

Visser 10: Wat wordt er tijdens de monitoring aan omstandigheden genoteerd? Worden de weersomstandigheden in de afgelopen week genoteerd? En de maanstanden? Na een week oostenwind vang je op bepaalde plaatsen helemaal niets. Met volle maan vang je geen paling.

Visser 11: Zit er wel een keel in de kuil? Zonder keel vang je geen grote vis.

Visser 12: Met een kor vang je beter op diep water. Je kunt concluderen dat er meer zit op diep water, maar misschien is dit het resultaat van het feit dat je beter vangt op diep water. Dieper water is troebeler.

Opmerkingen en vragen na presentatie monitoring met kuilen

Visser 13: Wat is de vaarsnelheid bij het vissen met een Atoomkuil?

Jouke Kampen: 4,5 tot 5 km/uur.

Visser: Kan er geen 7 km/uur worden gevaren?

Jouke Kampen: Bij die snelheid "blaast" het net niet.

Visser: Is dit snel genoeg om de vis voor te blijven? Kun je snelle vis wel vangen?

Jouke Kampen: Met de Atoomkuil vang je over de gehele waterkolom tot aan de bodem. Omdat je de hele waterkolom afdekt vang je ook soorten als houting, winde, forel, zalm en spiering.

Josien Steenberg: misschien is het een idee om een go-pro op het net te zetten om te controleren of het net de vis voorblijft?

Visser 14: Als je de survey met 2 kuilen tegelijk uitvoert, een nauwe en een wijde kuil, zou je dan niet nog beter vangen?

Jouke Kampen: Dat kan, maar daar hangt wel een prijskaartje aan.

Visser 15: Hoe lang duurt een trek?

Jouke Kampen: 12 minuten: 1 à 1,5 km

Visser 16: Gaat alle vis weer overboord?

Jouke Kampen: Ja, want dit is geen geaccepteerd vangtuig binnen de commerciële visserij.

De ontheffing voorziet niet in het meenemen van vis.

Visser 17: Het is lastiger als je veel rommel bijvangst met een nettenrol, dat rol je namelijk mee.

Visser 18: Bij de Middelgronden gaat de vis in de sluizen naar buiten, hier verdwijnt de vis uit het IJsselmeer.

Jouke Kampen: Ook snoekbaars kan met de kuil worden gevangen, maar deze vangsten vallen wat tegen. De grote exemplaren worden wel gevangen, die zijn wat langzamer.

Visser 19: Snoekbaars van 1,5-2 kg zijn snel, die vang je bijna niet.

Visser 20: Op basis van deze survey kun je dus ook geen goed advies over snoekbaars geven.

Visser 21: De Atoomkuil wordt gemaakt van Dynema, als je dit kapot trekt heb je meteen heel veel schade.

Als je Dynema gebruikt, vertrekt het net helemaal. Je kunt beter nylon gebruiken. Onder de omstandigheden waarbij een net van nylon scheurt, scheurt een net van Dynema ook.

Jouke Kampen heeft wel goede ervaringen met Dynema, maar er zijn ook nog twee reserve A-toomkuilen van nylon.

Visser 22: Hoe zit het met de waterplanten? Dit wordt in september wel een probleem.

Joep de Leeuw: vanaf augustus zakken de waterplanten naar de bodem.

Visser: Staand want vissers hebben tot in december last van waterplanten.

Jouke Kampen: De vangbaarheid gaat wel achteruit door waterplanten. In november kan je ook veel last hebben van kranswieren op de bodem.

Visser: Het beïnvloedt ook de vangbaarheid van de kuil.

Jouke Kampen: Een oplossing kan zijn om kortere trekken te maken.

Visser: Of je laat een derde visser eerst de waterplanten weghalen.

Visser 23: Hoeveel vissers zijn er nodig voor de Atoomkuilmonitoring?

Jouke Kampen: Een visser met ervaring voor het vissen met de Atoomkuil, deze blijft gelijk gedurende de pilot en het vergelijkend vissen. En een meevarende visser, deze kan rouleren. Hier kunnen zich 3 verschillende vissers voor opgeven. Niet deelnemende vissers kunnen ook een dag of nacht meegaan.

Visser 24: Wie draagt de financiële risico's als het net kapot gaat?

Jouke Kampen: ATKB en STIJ.

Visser 25: Hoe groot moet de nettenrol zijn.

Jouke Kampen: het net kan in één tub, dus niet heel groot.

Discussie Stellingen

Visser 26: Met een groter tuig, bevis je een groter oppervlak, maar brasem is een moeilijk te monitoren vissoort, die ook met een kuil niet representatief wordt gevangen. Met een sleepnet vang je de brasem wel. Voor het vangen van brasem is een wijde kuil nodig, maar het kan ook met staand want worden gevangen.

Visser 27: Vissers zijn vooral geïnteresseerd in baars, snoekbaars en voorn en niet in brasem. Door de 85% reductie in de staand want visserij wordt er momenteel veel minder op brasem gevestigd. Alleen wanneer het slecht met de snoekbaars gaat wordt brasem interessant voor de commerciële visserij. Moeten we beleidsmatig wel op deze wijze met brasem om blijven gaan?

Josien Steenbergen: LNV vraagt WMR wel jaarlijks om een vangstadadvies voor brasem. Maar ook voor de beleidsdiscussie is ruimte binnen dit project. Er zal worden geëvalueerd of de huidige kaders voor de vangstadadviezen nog volstaan of dat deze moeten worden gewijzigd.

Nico Beun: De discussie over brasem wordt actief gevoerd bij het Ministerie van LNV.

Jouke Kampen: Ook Eddy Lammens van RWS WV is met het herformuleren van de monitoringskaders bezig.

Visser 28: In hoeverre wordt de marktmonitoring ingezet bij de vangstadadviezen?

Wat er in het IJsselmeer zit wordt immers ook aangebracht door de vissers.

Josien Steenbergen: De bedoeling is om in de vangstadadviezen steeds meer gebruik te maken van de gegevens uit de marktmonitoring.

Visser 29: Hoe komt het dat er nog geen nieuw advies is verschenen dit jaar?

Josien Steenbergen: Er is wel een nieuw rapport over de toestand van de schubvis in het IJsselmeer en Markermeer verschenen dit jaar, maar het advies uit 2017 staat vast voor drie jaar, pas over twee jaar zal er een nieuw advies worden uitgegeven.

Visser 30: Er wordt beweerd dat de vissers dwars hebben gelegen bij het ladderexperiment en dat dat daardoor niet is doorgegaan vorig jaar. Dit klopt niet, we hebben zonder ladders gevestigd, want er is geen interesse in het vangen van blankvoorn en brasem.

Josien Steenbergen: Ondanks dat WMR zich hiervoor vol heeft ingezet is dit ladderexperiment niet van de grond gekomen.

Visser 30: Dat had te maken met ontheffingen die niet tijdig konden worden verkregen. Wij worden nu afgestraft met 36% reductie maar wij zitten qua inzet al lager dan 15%, daar moet van worden uitgegaan bij 36% vangstreductie.

Josien Steenbergen: In ons vangstadadvies gaan wij uit van de bestaande inspanning.

Visser 30: Er is een rekenfout gemaakt en daar worden de vissers de dupe van.

Visser 31: Als er grote snoekbaars gevangen moet worden, dan heb je een kuil nodig met een nauw achtereind en een nauwe zak er op.

Josien Steenbergen: Als er uit de pilot en het vergelijkend vissen in 2018 blijkt dat er toch zorgen om de snoekbaars zijn, dan kunnen we deze alternatieve aanpak overwegen.

Visser 32: Voor de grote snoekbaars is een andere methode nodig. Voor de snoekbaars van 1,5-2 kg kun je de Atoomkuil gebruiken, maar voor de grotere snoekbaars werkt deze niet.

Josien Steenbergen: Een alternatieve aanpak is mogelijk, maar let wel op, je kunt de vangsten van verschillende tuigen niet met elkaar vergelijken.

Visser 33: Er is sprake van dat er vele jaren vergelijkend moet worden gevestigd, maar waarom kon er dan wel binnen twee jaar worden overgestapt van de grote kuil naar de verhoogde boomkor?

Josien Steenbergen: Om tot een goede omrekeningsfactor te komen moet je meerdere jaren vergelijkend vissen.

Visser 34: Is daar dan budget voor om 5 jaar vergelijkend te vissen?

Nico Beun: Dat budget is er nog niet, maar als op basis van de pilot en het vergelijkend vissen dit jaar blijkt dat deze wijze van monitoring potentie heeft, dan zal dit budget vrijgemaakt moeten worden. Op basis van de monitoring in 2018 komt er een advies over hoe we verder willen gaan met de vangstadadviezen voor het IJsselmeer. We willen aan jullie vragen om met de wetenschappers mee te denken hoe we in de toekomst verder gaan met de monitoring en de vangstadadviezen in het IJsselmeer en Markermeer.

Visser 35: We zitten nu met het probleem dat we geen Wet Natuurbeschermingsvergunning (Wnb) krijgen en daarom dit seizoen niet kunnen vissen. Kunnen jullie hierin iets voor ons betekenen?

Nico Beun: De PO heeft besloten om geen gemeenschappelijke aanvraag voor de Wnb in te dienen, maar deze door de afzonderlijke vissers in te laten dienen. De Provincie Friesland heeft enkele vergunningsaanvragen verleend. Het merendeel van de vergunningsaanvragen konden niet meer tijdig in behandeling worden genomen door de Provincie Flevoland, de vissers zijn hierover per brief ingelicht. Hierover zal bestuurlijk overleg plaatsvinden met de Minister van LNV. De minister van LNV heeft het voornemen om dit dossier de komende jaren goed vooruit te helpen.

Bijlage 1: AanwezigenDATUM
6 april 2018PAGINA
7 van 20

Deelnemer	Organisatie/ Vaartuig
Arend de Beer	HN 20
S. Bootsma	HL 35
Paulus de Boer	UK 55
L. Kaptein	UK 262
Bart Last	HN 3/2
Jan Last	HN 35
Hans Klaas Poepjes	WON 77
Patrick Schilder	VD 64
Henk Timmer	HK 3
Paulus Visscher	UK 122/322/422
Jan de Vries	HL 6
Gerrit Hakvoort	Visserijnieuws
Jacob Sinkeldam	Fishned Consultancy
Nico Beun	STIJ
Jouke Kampen	ATKB
Joep de Leeuw	WMR
Josien Steenbergen	WMR
Marieken van der Sluis	WMR

Bijlage 2: Presentatie Nico Beun

Welkom & Programma

Meer over het project van WMR en STIJ
Nico Beun - STIJ

Hoe komen adviezen van WMR nu tot stand
Joep de Leeuw - WMR

Meer over vissen met de A-toomkuil
en hoe kunnen vissers meedoen in project
Jouke Kampen - atkb

Discussie
Josien Steenbergen - WMR

Meer over het project | Nico Beun | STIJ

Aanleiding voor project

Verschillen van inzicht tussen wetenschappers en vissers over:

- visstand bemonstering
- daarop gebaseerde adviezen van WMR aan LNV

Basis duurzame visserij = visstand bemonstering die

- wetenschappelijk betrouwbaar is
- gedragen wordt door IJsselmeervissers

Doel

- Leren van elkaars methoden en kennis

Resultaat

- beter gedragen methode bemonstering visstand (zowel bij vissers als wetenschappers)

Vergelijking gebruikelijke aanpak en alternatief

	Gebruikelijke aanpak	Alternatieve aanpak
Vangstuig	boomkor van 4 meter Langjarig programma opgezet voor jonge vis	A-toomkuil (diep water) of stortkuil (ondiep water) - beter geschikt? breder vangtuig om meer lengteklassen te vangen - hoger vangtuig om groter deel waterkolom te bevissen
Periode van het jaar	november	september - completer beeld van de bestanden? vis willekeuriger verspreid over water – minder variatie in vangsten
Dag/nacht	dag /nacht sinds 2016 ook nachttrekken met de reguliere survey	nacht - completer beeld van de bestanden? vangkans groter – vistuig 's nachts minder zichtbaar in steeds helderder water – plus vis 's nachts lossen van de bodem
Inspanning	bestaande praktijk (opdracht van LNV)	hogere inspanning (aanpak KRW - STOWA handboek)

Agenda project 2018

Pilotstudie | september 2018

- Test A-toomkuil
- Vergelijking WMR en STOWA bemonsterings- en vangstverwerkingstechnieken
- 2 dagen - 2 nachten

Vangstvergelijking | november 2018

- Tegelijkertijd
  - gebruikelijke bemonstering (onderzoekschip Stern)
  - alternatieve bemonstering A-toomkuil/stortkuil
- 5 dagen – 5 nachten

Agenda project 2019

Volwaardige A-toomkuil survey | september 2019

- Volwaardige survey op basis van ervaringen 2018
- ws. 23 nachten A-toomkuil en 3 nachten stortkuil

Volgende bijeenkomst vissers

- voorjaar 2019
vergelijkingsrapport 2018 + opzet september 2019
- februari 2020
evaluatie rapport 2019 + concept eindrapport

Wat levert project op?

Inzicht in verschillen visstand bemonstering:

- boomkor / A-toomkuil – stortkuil
- dag / nacht
- september / november
- Inspanning

Inzicht levert op:

een beter gedragen methode van visstand bemonstering
door én wetenschappers én vissers

Let op: WMR heeft een langere tijdreeks nodig dan 2018 en 2019 om een nieuwe visstand bemonstering te kunnen gebruiken in de advisering aan LNV

ICES raamwerk voor advies

	Categorie	Gegevens	Methode	
Realistischer advies ↓	4 - 6	Commerciële vangst		Voorzorgsprincipe
	3	Vangstsucces (survey)	Relatief advies op basis van verandering door de tijd	
	2	Bijna alle relevante info – onzekere gegevens		
	1	Vangstsucces survey Marktmonstering Vangst- en inspanningsregistratie	Advies op basis van bestandschattingen en Maximale duurzame oogst (MSY)	

Stap 1. De **relatieve veranderingen** in de visstand worden in kaart gebracht (hoeveel meer of minder vis dan in het jaar ervoor)

Stap 2. De **omvang van de visstand** (tonnen vis) in het verleden wordt berekend ('reconstructie') Daarvoor zijn gegevens over de **totale vissterfte** nodig:
– de natuurlijke sterfte (sterfte vanwege ziekte, predatie, etc.)
– sterfte vanwege visserij: de vangst per leeftijdsgroep.

Stap 3. De relatieve veranderingen (1) worden vergeleken met de gereconstrueerde hoeveelheden tonnen vis (2) ("**ijken**"). Na ijken kan een vangstadvis opgesteld worden.

Voor een **vangstadvis** kunnen verschillende **beheerdoelstellingen** gedefinieerd worden. Meestal wordt naar MSY ("maximaal duurzame oogst") gestreefd, of bijvoorbeeld "geen verdere achteruitgang".

Kenmerken van een goede gestandaardiseerde survey:

Survey moet **voldoende gestandaardiseerd** zijn – ieder jaar met hetzelfde tuig, dezelfde snelheid, in dezelfde gebieden verspreid over een groot deel van de meren en altijd op hetzelfde moment van het jaar gevist

→ Zo weinig mogelijk bemonsteringsvariatie "ruis"

Survey moet **voldoende representatief** zijn (soorten, relevante delen van bestand)

→ onmogelijk exact te weten hoeveel vis er precies in het water zit;
→ dat is ook niet nodig om te komen tot een goed onderbouwd advies;
→ we volgen namelijk de ontwikkeling van de visstand op basis van het vangstsucces.

Kosteneffectief

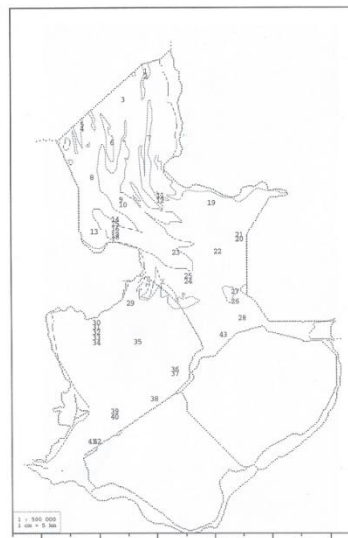
Gebruikte informatie IJsselmeer

- Tijdsree van het vangstsucces (kg per hectare bevestigd oppervlak) in de reguliere openwatersurvey met verhoogde boomkor en elektrokor. Dit is de **biomassa index**.
- Ter onderbouwing wordt zoveel mogelijk informatie uit andere surveys en uit de visserij meegenomen; de **marktmonitoring**, de **staandwantsurvey**, de **aanlandingsstatistieken** en de **logboeken**.
- Een **model** waarmee F/F_{MSY} geschat kan worden. Deze modellen zijn momenteel nog volop in ontwikkeling; WMR werkt op dit moment aan de ontwikkeling van modellen op basis van informatie over de **leeftijdsofbouw van de commerciële vangsten** (afkomstig uit de marktmonitoring).

bemonsteringen grote kuil

6 weken oktober/november
43 trekken (29 IJM, 14 MM)

Vangstsucces (kg/ha) surveys

Aantal kg/ha gevangen in deze surveys is een signaal voor de toestand van het bestand

4 m verhoogde boomkor

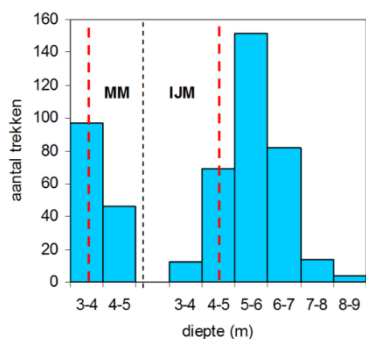

Week 42-47
25 trekken IJM
20 trekken MM

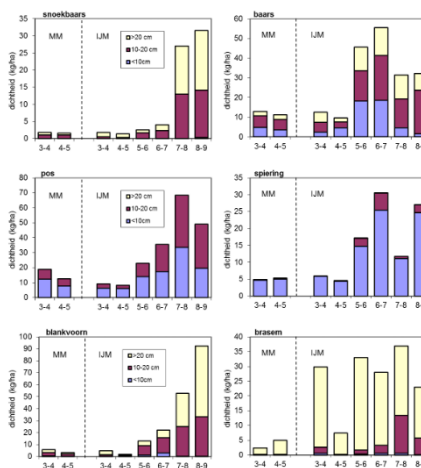
Elektrostramienkor (vooral voor aal)

8

- Er wordt over alle diepten bemonsterd
- Gemiddeld iets dieper omdat daar de meeste vis zit

Vangstsucces algemeen

Geluid: de verhoogde boomkor is niet geschikt voor grote vis

KLOPT gedeeltelijk

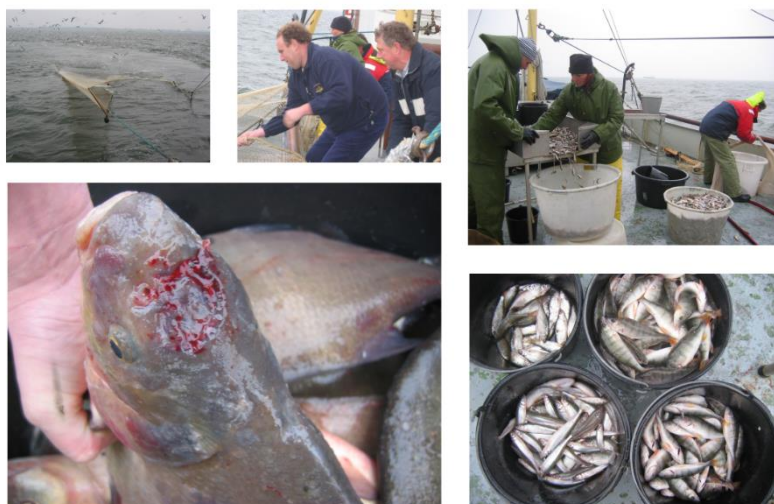
- De boomkorsurvey is opgezet voor vangen jonge vis, er wordt wel oude vis gevangen en die nemen we uiteraard mee in de berekeningen

→ Koppeling jonge/ oude vis m.b.v. standwant survey:

- Sinds 2012
- 17 panelen met maaswijdtes van 10-190 mm
- ~40 locaties
- aantallen & lengtes

11

Marktbemonstering

- Opnieuw gestart in 2016
- Meten van de vangst op:
  - Soort, Lengte, Leeftijd, Gewicht, Geslacht
- Met dank aan de deelnemende vissers!!

Gebuikt voor informatie over de lengtesamenstelling in de vangsten en de vangstsamenstelling. Informatie over de paarijtheid.

HOEVEELHEID geen effect op bepalen bestandsgrootte

12

Vangstregistratie (logboek)

Sinds 2015

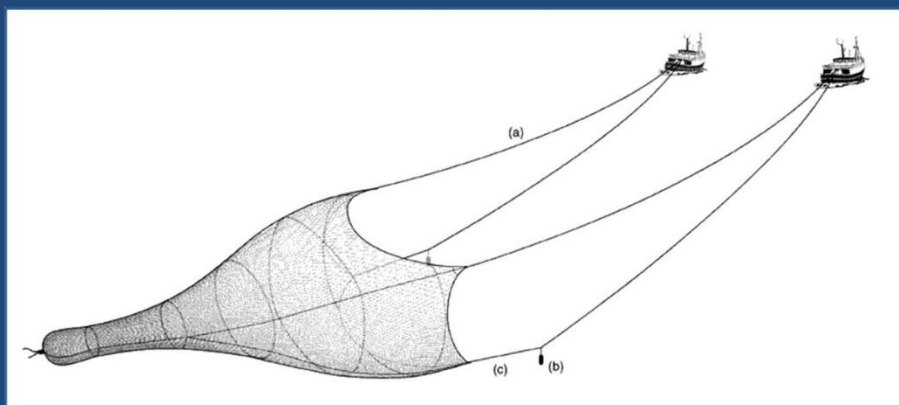
- Nauwkeurig en betrouwbaar inzicht totale vangst / geleverde inspanning
- Inzicht verdeling vangsten/tuigen
  - optimaliseren steekproeven markt bemonstering
- Inzicht in de benutte inzet

Huidig advies: gebruikt voor informatie over de vangstsamenstelling.

NIET GEBRUIKT VOOR bepalen BESTANDSGROOTTE / benutte inzet

Bijlage 4: Presentatie Jouke Kampen

Vissen met de A-toomkuil | Jouke Kampen | atkb

Hoe kunnen vissers meedoen? | Jouke Kampen | atkb

Hoeveel vissers kunnen meedoen?

- In 2018
  - 1 visser met vissend schip
    - september en november totaal 7 dagen en 7 nachten
  - 3 vissers met meevarend schip
    - 1 visser september 2 dagen en 2 nachten
    - 1 visser november IJsselmeer *
    - 1 visser november Markermeer *
- * IJsselmeer en Markermeer samen 5 dagen en 5 nachten
- In 2019
Nog te bepalen op basis ervaringen 2018
waarschijnlijk 23 nachten –2 kotters

Hoe kunnen vissers meedoen in 2018?

Voorwaarden vissend schip

- Volwaardig IJsselmeer hekkotter | minimaal 150 pk. | aanwezigheid nettenrol of mogelijkheid te monteren | kaartplotter | radar | AIS | WA verzekerd | giek of kraan | beschikbaar in september 2018 voor 2 dagen en 2 nachten én in november 2018 voor 5 dagen en 5 nachten
- Twee bemanningsleden die allebei een 'Verklaring omtrent het gedrag' hebben (digitaal aanvragen circa € 42)
- Varen is op eigen risico en de schipper is verantwoordelijk - atkb geeft instructies over bemonstering en heeft daarover de leiding

Hoe kunnen vissers meedoen in 2018?

Voorwaarden meevarend schip

- Volwaardig IJsselmeer hekkotter | minimaal 150 pk. | kaartplotter | radar | AIS | WA verzekerd | beschikbaar
  - september 2018 voor 2 dagen en 2 nachten of
  - november 2018 IJsselmeer of
  - november 2018 Markermeer
IJsselmeer en Markermeer samen 5 dagen en 5 nachten
- Twee bemanningsleden met ieder een 'Verklaring omtrent het gedrag' (digitaal aanvragen circa € 42)
- Varen is op eigen risico en de schipper is verantwoordelijk - atkb geeft instructies over bemonstering en heeft daarover de leiding

Hoe kunnen vissers meedoen in 2018?

Vergoeding

- Vergoeding van € 1.200 excl. BTW
per kotter per dag of nacht voor inzet kotter plus twee bemanningsleden en brandstof
- Eenmalig bedrag van maximaal € 5.000 excl. BTW
voor eventueel benodigde aanpassingen kotter (nettenrol)

Vangsten worden zo snel mogelijk op de vangstlocatie terug gezet en er worden maatregelen genomen om de sterfte van vis tot een minimum te beperken

Hoe kunnen vissers meedoen in 2018?

Hoe verder?

- Belangstelling mee te doen?
  - melden voor vrijdag 15 juni bij STIJ
  - formulier invullen
- Voor 23 juni krijgen de belangstellingen bericht
- atkb en STIJ beoordelen of vissers aan de voorwaarden voldoen

Bijlage 5: Presentatie Josien Steenbergen

Discussie | Josien Steenbergen | WMR

Zorg: grote vis in de bestandsopname

Met de Atoomkuil wordt meer vis gevangen dan met de boomkor

eens / oneens

1. Waarom verwachten jullie dat wel / niet
2. Wat verwachten jullie voor baars/snoekbaars/brasem/blankvoorn specifiek
3. Welke andere opties zijn er voor het vangen van baars/snoekbaars/brasem/blankvoorn?

Discussie | Josien Steenbergen | WMR

Zorg: grote vis in de bestandsopname

Met de Atoomkuil wordt meer grote vis gevangen dan met de boomkor

eens / oneens

1. Waarom verwachten jullie dat wel / niet
2. Wat verwachten jullie voor grote baars/snoekbaars/brasem/blankvoorn specifiek
3. Welke andere opties zijn er voor het vangen van grote baars/snoekbaars/brasem/blankvoorn?

Discussie | Josien Steenbergen | WMR

Zorg: grote vis in de bestandsopname

Om een goed beeld te krijgen van snoekbaars/baars/brasem/blankvoorn moet op andere plekken worden gevestigd

eens / oneens

Eens? → welke locaties (per soort)?

Discussie | Josien Steenbergen | WMR

Zorg: grote vis in de bestandsopname

Het is prima om in november de survey uit te voeren

eens / oneens

1. Waarom wel/niet?
2. Wat is goede tijd?

Discussie | Josien Steenbergen | WMR

Verwachting?

Wanneer je meer vis vangt tijdens de survey worden
vangstadviesen hoger

eens / oneens

Klopt niet

Adviesen worden gebaseerd op een trend, het vangstsucces tov het jaar ervoor
Wel mogelijk preciezer uitspraken.

Om uitspraken te doen, nieuwe survey min. 5 jaar volhouden

Alternatieve visstandsbemonstering IJsselmeer/Markermeer

Wetenschap en vissers zien meer snoekbaars

LELYSTAD – IJsselmeervissers zijn best tevreden over hun stijgende vangsten, maar worden tot hun grote frustratie geconfronteerd met steeds lagere vangstadviezen van Wageningen Marine Research. Om wetenschap en praktijk dichter bij elkaar te krijgen wordt er een alternatieve gezamenlijke bestandsopname voor het IJsselmeer/Markermeer opgezet.

Elf IJsselmeervissers uit Maksum, Hindeloopen, Laaksum, Urk, Harderwijk, Hoorn en Volendam gaven zaterdagmorgen gehoor aan de uitnodiging van Stichting Transitie IJsselmeer (STIJ) en WMR voor een informatiebijeenkomst over een nieuw project om te komen tot 'gedragen vangstadviezen'. Locatie: Golfclub Flevoland vlakbij dijk Enkhuizen-Lelystad.

De meeste vissers – sommigen in werkkleding – zijn goed bekend met dit chique resort, want ze hebben er als STIJ-kopgroep de afgelopen jaren al veelvuldig vergaderd over een nieuw beheersysteem voor een duurzame visserij op het IJsselmeer-Markermeer. Maar nu is het allemaal anders, want de IJsselmeervissers weten nog steeds niet of ze van de provincie wel een vergoeding op grond van de Natuurbeschermingswet krijgen om in het nieuwe seizoen vanaf 1 juli op schubvis te mogen vissen. Lo-

gisch dat er behoefte is om stoom af te blazen.

Misverstand

Josien Steenberg en Joep de Leeuw van WMR ruimen gelijk maar een misverstand op. Net als de vissers zien ook de biologen de snoekbaarsstand op het IJsselmeer groeien! Dat er conform beleidsregels toch is geadviseerd om de visserijspanning met 36 procent nog verder te beperken (hovenop een eerdere beperking van 85 procent), heeft puur te maken met de stand van de blankvoorn en brasem die achteruit is gegaan. En daar zit de bottleneck. Er volgt een discussie over de zin van het beschermen van de brasem. Om binnenwarteren helderder te krijgen is het immers ook beleid (gewees) om de brasemstand te reduceren. En nu zouden IJsselmeervissers nog meer perkes moeten inleveren om de voorn- en brasemstand te herstellen? Waarom wil de

derzoek wordt één vaste kotter gezocht, voorzien van een metenrol. Het tweede schip mag wisselen. Trekken zullen niet langer dan een kwartierje duren en alle vis moet weer overboord. Er wordt in september dit jaar gestart en begin 2019 volgt een eerste evaluatie. Vraag vanuit Hoorn: „Zijn er dan nog wel vissers? Want als je per vergunning straks nog maar een handjevol netten mag schieten, houdt het voor ons wel op!”

Tijdens de informatiebijeenkomst wezen de vissers er op dat onderzoekers rekening moeten houden met de totale biomassa in het IJsselmeer/Markermeer. Wil je iets kunnen zeggen over de toestand van het IJsselmeer dan moet je kijken naar alle vissers, een visie die de biologen en vissers samen delen. Want bestanden staan met elkaar in verband. Grondels zijn bijvoorbeeld belangrijk voedsel voor snoekbaars. Vissers zien heel veel kleine snoekbaarsjes, en vrezen dat er sprake is van kannibalisme. Ook worden meer en meer steuren („meerdere per week”), meervallen („hoeveel wil je er?”), houting („een plaag”), fint en (zalm)forel gezien. Steenbergen (WMR): „Heel interessant, wat jullie vertellen!”

★ **Wageningen Marine Research en de Stichting Transitie IJsselmeer geven uitleg over een onderzoeksvaakje voor een alternatieve visstandsbemonstering.**

overheid brasem nu het water klaar is geworden?, vragen de verbaasde vissers zich emotioneel af. Ook Rijkswaterstaat blijkt hier vraagt tekens bij te plaatsen, weet Nico Beun, directeur van de STIJ. „Het is moeilijk uit te leggen dat weinig brasem op de binnenwarteren positief wordt beoordeeld, maar op het IJsselmeer negatief zou zijn”, aldus Beun. Steenbergen ziet een opening als vissers met een oplossing komen om brasem te ontzien, want voor brasem en snoekbaars wordt geen beperking geadviseerd. Overheidsbeleid voor schubvis is dat bestanden groeien en het aandeel

Spanvisserij

Jouke Kampen van ATKB legt uit dat er met de A-toomkuil in span gevestigd wordt. De nieuwe A-toomkuil wordt speciaal in Dyncema gemaakt. „Op Urk, dus het moet goed kunnen vissen”, aldus Kampen. Voor het on-

met een zogenoemde A-toomkuil. Met de grotere A-toomkuil (12 meter breed en 5,5 meter hoog) wordt meer water afgevoerd. Vissers betwijfelen overigens of met deze kuil brasem wel goed gemonitord kan worden, zij wachten meer van een standwaart voor brasembemonstering.

ren milieuvakbureau ATKB in samenwerking met vissers. In het onderzoeksproject wordt een vergelijking gemaakt tussen de gebruikelijke bemonstering op het IJsselmeer/Markermeer (in oktober/november met een 4 meter brede boomkor) en het alternatief